

**Η Καλλιτεχνική Αγωγή στην
Εκπαίδευση
Ιστορική διαδρομή**

**Επιμορφωτικό Σεμινάριο
για εκπαιδευτικούς**

1^{ης} & 2^{ης} Εκπ. Περιφ. Καβάλας

Δρ. Δρ. Θανάσης Διαλεκτόπουλος

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

- **Οι απαρχές της Καλλιτεχνικής Αγωγής στην Εκπαίδευση (1870-1920)**
  - Το 1870 στη Μασαχουσέτη βιομήχανοι πιέζουν το νομοθετικό σώμα να καθιερώσει το σχέδιο ως υποχρεωτικό μάθημα
  - Καλούν τον Άγγλο Walter Smith να εκπαιδεύσει τους δασκάλους και να αναπτύξει την πρώτη υποχρεωτική σειρά μαθημάτων στην τέχνη
  - Τα μαθήματα είχαν μορφή ασκήσεων αντιγραφής

- **Εισαγωγή της τέχνης στο Αμερικανικό Σχολικό Πρόγραμμα με τη μορφή της αποτίμησης ως μέσο πολιτισμικής καλλιέργειας (τέλη 19^{ου} αι.)**
- Έργα και βίοι φημισμένων καλλιτεχνών της Αναγέννησης και του Ευρωπαϊκού ρομαντισμού μελετώνται στο Σχολείο
- Μορφή «καθωσπρέπει» καλλιέργειας νεαρών δεσποινίδων
- Κοσμικοί κύκλοι – Ημερήσιος Τύπος

- **Εισαγωγή της τέχνης στην Αμερικαν. Εκπαίδευση ως χειροτεχνία & λαϊκή παράδοση (αρχές 20^{ου} αι.)**
- **Εμφάνιση κύματος μεταναστών – μαθητές αναλφάβητοι**
- **Προγράμματα εκμάθησης μιας χρήσιμης τέχνης (μέταλλο, ξύλο, πηλός, δέρμα) από τις εθνικές παραδόσεις των μεταναστών**
- **Αντίληψη ότι η πρόοδος μόνο στα θεωρητικά μαθήματα οδηγεί σε επιτυχία**

- **Εισαγωγή της τέχνης στην Αμερικαν. Εκπαίδευση ως χειροτεχνία & λαϊκή παράδοση (αρχές 20^{ου} αι.)**
- **Εμφάνιση κύματος μεταναστών – μαθητές αναλφάβητοι**
- **Προγράμματα εκμάθησης μιας χρήσιμης τέχνης (μέταλλο, ξύλο, πηλός, δέρμα) από τις εθνικές παραδόσεις των μεταναστών**
- **Αντίληψη ότι η πρόοδος μόνο στα θεωρητικά μαθήματα οδηγεί σε επιτυχία**

• Το προοδευτικό κίνημα – Η τέχνη ως αυτοέκφραση (περίοδος 1920 – 1940)

- Μέχρι τώρα η τέχνη των παιδιών θεωρούνταν αδέξια και ανώριμη έκφραση της τέχνης των ενηλίκων
- **John Dewey:** Ο μαθητής πρέπει να γίνει ενεργητικός. Η δημιουργική ενέργειά του εστιάζεται στον εαυτό του και τον κόσμο.
- Απορρίπτεται η μηχανική μάθηση, η απόσπηση και η εξάσκηση μέσω επανάληψης.
- Εταιρία Προοδευτικής Εκπαίδευσης

- Οι καθηγητές Καλλιτεχνικής Αγωγής.

Οι συντηρητικοί θεωρούν την καλλιτεχνική προσπάθεια του παιδιού ως μια χοντροκομμένη προσπάθεια αναπαράστασης.

Οι προοδευτικοί την αναγνωρίζουν ως γνήσια μορφή τέχνης.

- Ανακαλύφτηκε η «παιδική τέχνη».

Η δημιουργική αυτοέκφραση των παιδιών έγινε ευρύτερα αποδεκτή μετά τον Β΄ Π.Π. όταν οι Αμερικανοί θέλησαν να προστατεύσουν και να αναπτύξουν την προσωπική έκφραση.

• Η Καλλιτεχνική Αγωγή στην περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου

- Η καλλιτεχνική αγωγή υπογραμμίζει την ελευθερία έκφρασης που απολαμβάνουν οι πολίτες των δημοκρατικών χωρών
- Η τέχνη καταδικάζει η λογοκρισία που επιβάλλουν τα ολοκληρωτικά καθεστώτα
- Η τέχνη υποστηρίζει την ανάπτυξη ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων ως το αντίδοτο κατά των μελλοντικών πολέμων

Η Καλλιτεχνική Αγωγή ως αναπτυξιακή δραστηριότητα (περίοδος μετά τον Β΄Π.Π.)

- Εξαιτίας των εμπειριών του πολέμου η Καλλιτεχνική Αγωγή αποκτά εξανθρωπιστικό χαρακτήρα
- Οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες θεωρούνται θεραπευτικό μέσο που επιτρέπει στα παιδιά να εκφράσουν τις εμπειρίες τους με δημιουργικό τρόπο απαλλαγμένο από την πιθανή καταπιεστική επιρροή που ασκούν τα πρότυπα των ενηλίκων.

• Δεύτερο μισό δεκαετίας 1950: Τέχνη και δημιουργική συμπεριφορά

- Ανταγωνισμός στο διάστημα – ενδιαφέρον για τη σχέση ανάμεσα στην καλλιτεχνική και τη γενική εκπαίδευση
- Συσχετισμός της καλλιτεχνικής δημιουργίας με την ανάπτυξη μιας γενικής δημιουργικότητας στη ζωή, ειδικά στα μαθηματικά και τις επιστήμες
- Έρευνες που τεκμηρίωναν την ανάπτυξη της δημιουργικότητας μέσω της τέχνης

• Η δεκαετία 1960-1970: Τέχνη και κοινωνική οργάνωση

- Καλλιεργείται ο «πολιτισμικός πλουραλισμός», δηλαδή η ιδέα του «salad bowl» μιας εθνοτικά πλουραλιστικής κοινωνίας.
- Οφείλεται σε μια σειρά κινημάτων στις ΗΠΑ, τον Καναδά και τη Μ. Βρετανία όπου ασκήθηκε κριτική στην ιδέα του «melting pot».
- Οι καθηγητές Καλλιτεχνικής Αγωγής επανεξετάζουν τη στάση της τέχνης απέναντι στα κοινωνικά προβλήματα.
- Η συνείδηση του περιβάλλοντος στην τέχνη

Σκοποί της Καλλιτεχνικής Αγωγής

- Ενθαρρύνει την προσωπική πλήρωση
- Μεταβιβάζει την εκτίμηση της καλλιτεχνικής κληρονομιάς
- Αναπτύσσει τη συνείδηση του κοινωνικού ρόλου της τέχνης

